

Kirker
langs
Sagavegen

Kyrkor
längs
Sagavägen

Dette heftet er gitt ut av Sagavegenforeningen.

Sagavegen starter i Örnsköldsvik ved Bottenhavet og ender ved atlanterhavskysten på Helgeland. Veggen går gjennom kommunene Örnsköldsvik, Åsele, Vilhelmina, Hattfjelldal, Grane, Vefsn (Mosjøen), Sømna, Brønnøy, Vevelstad og Dønna. Veggen byr på storslått og kontrastfylt natur, spennende mat- og kulturopplevelser, historie og naturopplevelser.

Sagavegenforeninga er en ideell forening som eies av kommunene.

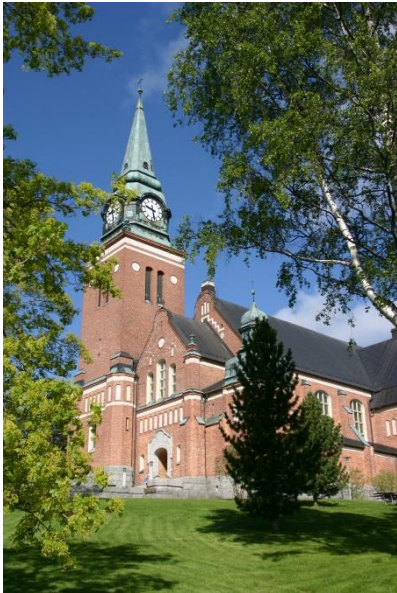
Foreninga har som oppgave i samarbeide med andre aktører å arbeide for en utvikling av vegforbindelsen fra Bottenhavet til Atlanteren over den svensk – norske grensen.

Kultur og reiseliv er to viktige satsingsområder.

Kirkebygg er en viktig del av vår kulturarv. De aller fleste kirkene har en sentral plassering i kulturlandskapet både i by og bygd, godt synlig både for lokalbefolkningen og veifarende.

For mange turister er kirkene en viktig severdighet som oppsøkes for å beundre arkitekturen og utsmykningen og kanskje også for å søke litt ro og avkobling.

Svenska kyrkan Örnsköldsvik

Den 1 juli 1907 bildades Örnsköldsviks församling. Den hade tidigare tillhört Själevad. Örnsköldsviks kyrka, ritad av arkitekt Gustaf Améen, togs i bruk 1910.

Det var lördagen den 1 augusti 1908 som arbetet med kyrkobyggnaden tog sin egentliga början. I tio år hade bygget planlagts och diskuterats både i stämmor och vid kommittésammanträden och inte minst man och man emellan. Ofta hade stridens vågor gått höga. I färdigt skick väntades kyrkobyggnadens kostnader uppgå till 216 297 kronor, vilket även innefattade 5 000 kr till oförutsedda utgifter.

Det var lördagen den 1 augusti 1908 som arbetet med kyrkobyggnaden tog sin egentliga början. I tio år hade bygget planlagts och diskuterats både i stämmor och vid kommittésammanträden och inte minst man och man emellan. Ofta hade stridens vågor gått höga. I färdigt skick väntades kyrkobyggnadens kostnader uppgå till 216 297 kronor, vilket även innefattade 5 000 kr till oförutsedda utgifter.

Själevad, Mo och Björna pastorat

Själevads kyrka är en kyrkobyggnad i Själevad. Den är församlingskyrka i Själevads församling i Härnösands stift. År 1998 utsågs den till *Sveriges vackraste kyrka* av tidningen Året Runts läsare. Från den åttkantiga kyrkan har man utsikt över Själevadsfjärden och Moälvens dalgång. Kyrkan är en populär vigselkyrka och har ett rikt musikutbud med många konserter under året och flera aktiva körer.

Den nuvarande kyrkan ersatte en medeltida kyrka som låg i närheten. Den gamla kyrkan var en enkel rektangulär stenbyggnad utan torn helgad åt S:t Olof. Dess innerväggar var försedda med målningar, som överkalkades vid en reparation på 1700-talet. Den 29 maj 1876 påbörjades rivningen av kyrkan utan att tillstånd inhämtats. Kyrkan var så robust byggd att man till slut fick spränga bort den. Projektet hemlighölls ända till verkställandet, eftersom man beförde våldsamma protester från församlingsborna mot sprängningen.

Nuvarande kyrka började byggas 1876 och invigdes den 12 september 1880 av biskop Lars Landgren. Stilen är delvis ny klassicistisk med kolonnprydda gavlar liknande ett grekiskt tempel och med ett ljust och luftigt kyrkorum. Innertaketets nuvarande tak kupol tillkom vid en renovering 1923.

Mo kyrka

Mo kyrka är en kyrkobyggnad i Mo socken, Örnsköldsvik kommun. Den är församlingskyrka i Mo församling, Härnösands stift. Kyrkan ligger på en höjd ovanför Moälven. I dess närhet ligger församlingshemmet.

Nuvarande träkyrka uppfördes åren 1824-1826 efter ritningar av arkitekt Simon Geting. 1830 tillkom kyrktornet och hela kyrkan kläddes med träpanel. Kyrkan har en stomme av liggtimmer och består av långhus med kor och en lägre sakristia i öster samt kyrktorn i väster. Huvudingången finns i tornet. Ytterligare ingångar finns på norra och södra långsidan. Sakristian har en egen ingång som togs upp 1965.

Anundsjö kyrka

Den nuvarande kyrkan är från 1400-talet. Traditionen hävdar att årtalet är 1437, antecknat i ett gammalt visitationsprotokoll. Kyrkan skall ha invigts åt S:ta Anna, jungfru Marias mor. Kyrkans innerväggar och valv har varit försedda med målningar. På 1700-talet målades dessa över med vit kalkfärg. Vid restaureringen 1952 försökte man återställa dessa målningar, men det var inte möjligt. Endast en liten del av valvet intill predikstolen och bågarna över fönstren i koret har målningarna bevarade. Kyrkan restaurerades senast 1978-1979.

En gammal tradition har utpekat ett område nordost om den nuvarande kyrkan som platsen för en äldre kyrka.

Vid utgrävningar för utvidgning av kyrkogården 1957-1958 fann man grunden till en äldre stenkyrka. Den kyrkans äldre del dateras till 1200-talets förra hälft. Platsen är nu markerad bl. a. med ett stort träkors.

Solbergs kyrka

Kyrkan uppfördes under åren 1915-1917 efter ritningar av stockholmsarkitekten O. Hökerberg med A. Johansson från Gullänget som byggmästare. Den byggdes på mark skänkt av Mo och Domsjö, vackert belägen vid det 593 m höga Solbergets sydsluttning med överblick över bygden.

I september 1918 invigdes Solbergs kyrka av biskopen teol. dr Ernst Lönegren.

Solbergs kyrka består av ett 37 m långt enskeppigt långhus av trä med det 21 m höga tornet i väster. Den har stavkyrkan som förebild men liknar också kåtan då man förstärkte konstruktionen genom att låta taket dras ned till marknivå. Bygdens tidigare inslag av samisk kultur återspeglas även i tornets vitmålade mönstring.

Solberg tillhörde Åsele och Västerbottens län ända in på 1860-talet. Området hör nu till Anundsjö församling med komministratur inrättad 1920 och var mellan åren 1941-1991 ett självständigt folkbokföringsdistrikt.

Åsele kyrka

Åsele församling bildades 1648 och den första kyrkan byggdes samma år. En minnessten framför gravkapellet på Gamla kyrkogården visar var den låg. När kyrkan blev för trång ersattes den med en större på samma plats 1750, och sedan en ännu större 1852, då placeringen flyttades till en bergknalle en bit bort. Sedan kyrkan eldhärjats 1934 uppfördes dagens kyrka. Den stod färdig 1936 som Åseles fjärde i ordningen.

Kyrkan ritades av arkitekten Knut Nordenskjöld, men byggdes upp på de kvarstående murarna av den nedbrunna kyrkan. Den nya kyrkan fick flertalet likheter med sin föregångare. Nordenskjöld behöll formen av en treskeppig basilika med klassicistiska drag och djupt indragna rundbågiga fönster, men lyckades ändå åstadkomma en kyrka som präglas väldigt mycket av sin egen tillkomsttid. Samtidigt fick den också mer harmoniska proportioner mellan långhus och torn.

Med sin storvulna och orubbliga framtoning utgör kyrkan ett för Västerbotten ovanligt exempel på 1930-talets manifestationsvilja. Kolonnerna, bänkhavet, den påkostade materialanvändningen och inte minst dimensionerna är en del av uttrycken för detta. Såväl arkitekturen, färgsättningen och de dekorativa symboler som används understryker tidsandan och är till sin karaktär stram och allvarsam.

Den konstnärliga utsmyckningen håller hög kvalitet. Precis som i flera andra kyrkor samarbetade Nordenskjöld här med konstnärerna Yngve Lundström, Gunnar Torhamn och Carl Fagerberg.

Vilhelmina kyrka

Vilhelmina kyrka blev färdig år 1840, efter ritningar av Axel Almfelt. Den ersatte då det gamla Volgsjö Kapell, som låg nära sjön, bredvid nuvarande kommunhuset.

När kyrkan byggdes skulle varje byalag i församlingen bidra med ett antal dagsverken och en viss mängd sågat virke. Till exempel tillverkade Nätansjö byamän broräckets järnsmide av myrmalm. Kyrkan är byggd i trä och belägen på Kyrkberget, nära kyrkstaden.

Den senaste renoveringen är gjord år 2006, och kyrkan har nu 370 sittplatser, mot de 900 som fanns från början. Altartavlan, i bemålad relief, tillverkades av G. Torham år 1923. Samma år sattes de båda målade korfönstren in.

Ljuskronan, som tillverkades år 1970, är kopior av de gamla ljuskronorna från Volgsjö Kapell. Två av originalen finns bevarade och hänger upp på läktaren och i vapenhuset.

Vilhelmina församling äger 4 vackra mässkrudar, smyckade med samiskt tennträdsbroderi. Knäfallet vid altaret är klätt i renskinn, södra porten är fodrad med fårskinn, och i stora porten finns björnskin.

När man står på kyrktrappan ser man snett till höger en minnessten från Estoniaolyckan, då åtta elever och lärare från Malgomajskolan drunknade. Rakt fram kan man hitta spelmannen Jon-Erik Östs gravplats, som känns igen på ett snidat minnesmärke i form av en fiol. Och nära grinden finns en minnessten efter Zakarias Bång, Sven Dufvas förebild, som sägs ligga begravd någonstans på kyrkogården.

I tornet finns Sveriges nordligaste klockspel. Varje vardag kl. 9.00, 12.00, 16.00 och 20.00 kan man höra det spela. Ljudet hörs från berget vida ut över Volgsjön, som denna del av Ångermanälven heter.

Dikanäs kyrka

Dikanäs kyrka är den äldsta kyrkan i Vilhelmina församling. Den invigdes i början av 1830-talet, troligen 1833.

Kyrkans första klocka sitter nu inne i kyrkan och används vid tacksägelseeringning. Den skänktes av nämndeman Olof Kristoffersson, Söråsele. Den var tidigare en gåva från Drottning Kristina till Åsele gamla kyrka.

Predikstolen kommer också från Åsele gamla kyrka och är från 1700-talet.

1931–1932 genomfördes en genomgripande renovering och kyrkan fick en helt ny interiör. Den gamla kyrkporten spikades igen och en ny togs upp på den södra väggen. Orgelns plats blev längst bak i det gamla vapenhuset. Väggen till sakristian i kyrkans östra del flyttades ut och koret flyttades fram. Ett mindre rum längst bak och norr om orgeln användes som sakristia. Altartavlan, Jesus, den gode herden, är målad av konstnären Tord Nordberg. Fram till 1983 hade kyrkan denna interiör.

1983 sattes kyrkporten tillbaka på sin gamla plats på västra gaveln. Sakristian flyttade åter bakom koret. Altaret och predikstolen flyttades tillbaka och kyrkan återfick något av sitt ursprungliga utseende. Den nuvarande orgeln är byggd av J Menzel, Härnösand 1985, och står till höger i koret.

Dikanäs kapellkyrka var från början uteslutande en kyrka för nybyggare, samernas kyrka var Fatmomakke kyrka.

1901 inrättades en predikanttjänst i Dikanäs, den blev 1923 en komministratur.

Prästgården byggdes 1928.

Hattfjelldal Kirke, Hattfjelldal kommune

Hattfjelldal kirke ble bygd i 1868 av byggmester Jakob Nilsen Hagen, Mosjøen. Kirken ble vigslet den 12 august 1869 av Biskop Hvoslef. I 1958 ble kirken restaurert. Den ble utbedret og målt etter plan av arkitekt John Tverdahl. Kirken fikk ny altertavle, skåret i relieff av Oskar Lynum og malt av Henry Waade, som også stod for hele malingsarbeidet. Kirken fikk også nytt orgel, ny døpefont og nye kirkebenker, varmeanlegg og lysekroner. Det var "Det Nordlandske Kirke- og Skolefond" som eide Hattfjelldal-kirken like til 1960, da den ble overtatt av menigheten. I 1966 fikk kirken nytt sakristi etter plan av arkitekt Nils Toft.

I 1987 fikk kirken nytt orgel med 7 stemmer levert av Bruno Christensen & sønn (dk)

I 2004 ble det gjort en utbygging av våpenhuset slik at det rommet et handicaptoalett og dåpsventerom. Utbyggingen ble i hovedsak gjort på dugnad.

I 2008 ble kirkerommet oppusset og det ble montert nye kirkebenker.

Kirken har to klokker. Den minste er fra 1841 og den største fra 1869.

Ved kirken vil du se to minnestener. Den ene er reist til minne over misjonær Hans Christian Knudsen. Den andre minnestenen er reist over sokneprest Ole Tobias Olsen. Han var sokneprest i Hattfjelldal fra 1883 til 1904. Han har blitt kalt "Nordlandsbanens far", ettersom han var den første som la frem plan om bygging av Nordlandsbanen.

Hattfjelldal kirke har ca. 200 plasser.

Susendal kirke, Hattfjelldal kommune

Susendal kirke var opprinnelig en langkirke fra 1916 Susendalen i Hattfjelldal kommune. Fram til 1961 lå kapell og skolehus under samme tak.

I 1961 ble det bygget ny skole og fra da av ble kapellet kun brukt til kirkelig bruk.

I 1999 ble kirken stengt pga bygningsmessig forfall.

Engasjerte bygdefolk jobbet nå intenst med å få satt opp en ny kirke og det ble satt i gang en innsamlingsaksjon for å skaffe midler

Tomt ble gitt av Åse og Peter Bolstad og tegninger ble laget av Jim Inge

Bøasæter. Tømmeret fra Susendal ble laftet av Børgefjell Laft AS i Hattfjelldal.

Den 30. mai 1999 la Liv Rein ned grunnsteinen og den 14. oktober 2001 ble den nye kirken vigslet av biskop Øystein Larsen.

Kirken har 140 plasser i tillegg til plasser på galleriet.

Varntresk kirke, Hattfjelldal kommune

Varntresk kirke er en langkirke fra 1986 i Varntresk i Hattfjelldal kommune. Byggverket er i tømmer og har 70 plasser.

Tomt ble gitt av Karoline og Johannes Varntresk. Viktor Sæterstad laget skisse som ble «kvalitetssikret» av arkitekt Pål Guthorm Kavli.

Bygget ble levert som komplett byggesett i maskinlaftet furutømmer av Statens Trelastbruk, Røros Trelast.

Hele grenda deltok i dugnadsarbeid mens kommunen dekket alle utgifter.

Vigslingen skjedde 31. august 1986.

Grane Kirke, Grane kommune

Grane kirke er en langkirke fra 1860 i Grane kommune. Byggverket er i tømmer og har ca. 170 plasser. Arkitektene er Andreas Grendestad og Andreas Nilsskog. Adkomst til stedet er via E6. Altertavlen er fra 1644, og er en gave fra Dolstad kirke. Tavlen ble gitt av Petter Dass sin morfar. I 1763 ble den restaurert, og fikk da vinger på sidene, hver flankert med en engel og figurer som forestiller dåp. Det utskårne toppstykket viser Den himmelfarende Kristus. Tavlen ble sist restaurert i 1959.

Majavatn Kirke, Grane kommune

Majavatn Kirke ble bygd som Majavatn misjonshus i 1915, etter initiativ fra Paul Pedersen som var predikant i Norges Samemisjon. Bygget er i tømmer og har 80 plasser.

Formålet med huset var å holde høvfjellsstevner, møter i samemes - og reindriftens interesser, og for den omboende befolkning til fremme av religiøse og andre samfunnsgavnligge formål.

I 1924 fikk kirken flere tilbygg: klokketårn, kor, kafeteria.

I 1924 ble et kor påbygd i sørenden av huset, likeså ble kjøkken og andre rom innredet. Misjonshuset ble innviet til kapell den 11. juni 1924. Samme år ble riksvegen mellom Nord-Trøndelag og nordland åpnet, og full-lastede biler fra sør og nord kjørte inn på stevneplassen for å delta under innvielsen. I alle år ble det holdt vår- og høststevner ved kapellet. Kapellet ble i 1980 overtatt av Grane kommune.

Altersølv, lysestaker, dåpsmugge og dåpsfat er fra innvielsen i 1924. Harmoniumet fra innvielsen i 1924, står på Folkets hus i Svenningdal. Det er erstattet av et elektronisk orgel. I kapellet henger et bilde av Paul Pedersen, gitt av samiska venner etter hans bortgang. Et bilde av Peter Sivertsen. Et kart over Norges Samemisjons arbeidsfelt.

Alttertavla, som er en kopi, har vært i kapellet siden innvielsen i 1924.

Kirkeklokka ble gitt til innvielsen av Peter Sivertsen og hustru Marith Johnsdatter fra Svenningdal.

Kirketårnet fikk den karakteristiske formen fordi det skulle brukes til overnatting under stevnene. Tårnet er senere restaurert i 1983.

Majavatn kirke er tatt ut av bruk som kirke og overført til samisk kulturpark på Majavatn i 2020.

Leirfjord Kirke, Leirfjord kommune

Leirfjord kirke en korskirke fra 1867 i Leirfjord kommune. Den står på gården Leland ved Leirfjorden. Stedet hadde ikke kirke tidligere og den ble oppfattet som hjelpekirke til Stamnes kirke i Sandnessjøen. Byggverket er i tre og har 450 plasser. Den ble innviet 27. august 1867.

Grunnplanet er et kors med brutte hjørner som danner en innvendig åttekant. Tømmeret ble hugget i Grane eller i Namdalen. Veggene er kledd med stående kledning med over og underliggere. Arkitekt var Niels Stockfleth Darre Eckhoff og bygmester var Listad fra Namdalen.

På 1950 – tallet ble det gjennomført en stor restaurering og utbedring. Bygget fikk grunnmur ned til frostsikkert dyp og det ble samtidig gravd ut kjeller under kirkerommet. Tårnet var i svært dårlig stand og ble skiftet ut.

Dolstad kirke, Mosjøen, Vefsn kommune

Dolstad kirke ligger i Mosjøen og har plass til om lag 500 personer. Den ble fullført i 1734. Byggmester var Nils Pedersen Bech fra Trondheim og kirka er trolig bygget etter mønster av Bakke kirke i Trondheim. Kirken ble vigslet av magister og prost Anders Dass, sønn av Petter Dass.

Kirka er en korskirke i laftet tømmer med et åttekantet midtskip som åpner seg ut mot de fire korsarmene. Bygget hadde opprinnelig bordkledd, tjærebredd tak. Veggene var kledd med panel utvendig og malt røde. På 1880-tallet ble det lagt kraftige panelbord under taket. På 1970-tallet ble det bestemt at kirka skulle føres tilbake til sitt opprinnelige utseende. Dette innebar at all maling ble skrappt ned og at takpanelet ble fjernet. I 2007 ble de innvendige panelbordene lagt på igjen, samtidig som det ble lagt isolasjon i taket.

Det har stått minst to kirker på Dolstad tidligere. Den første var bygget i katolsk tid, kanskje så tidlig som på 1100-tallet og var viet erkeengelen Mikael.

Drevja kirke, Vefsn kommune

Drevja kirke ligger i Drevja sokn i Vefsn kommune. Kirken er en langkirke bygget i tømmer i 1883 og har 200 plasser. Arkitekter var Torolf Prytz og Anders Grenstad, idet sistnevnte, som var byggmester, forenklet førstnevntes tegninger noe. Alterbildet er et korsfestelsesbilde som Christen Brun har malt i kopi etter Guido Reni. Prekestolen har evangelist-figurer.

Markus-figuren er laget av Andreas Nilsskog. Matteus, Lukas og Johannes er laget senere av Einar Nilsskog. Andreas Nilsskog har også laget dåpsengelen. Orgelet ble bygget av P. A. Albrechtsen i 1846, og ble flyttet fra Dolstad kirke til Drevja kirke i 1920. Kirkeklokken er støpt av Vickers & Sons i Cluffield i England. Rett ved kirka står det en bauta til minne om bygdekunstneren Andreas Nilsskog.

Sandnessjøen Kirke, Alstahaug kommune

Sandnessjøen kirke eller Stamnes kirke i Sandnessjøen er en korskirke i tre fra 1882, bygget etter tegninger av «byggmester Grinstad fra Vefsn». Den ligger godt synlig på en knaus og kalles også for «Helgelandsbruden».

Rødøy kirke ble et par år senere oppført med utgangspunkt i samme tegninger. Grunnplanet er korsformet med «brutte hjørner» slik at dannes en åttekant.

Koret fyller den ene korsarmen og det er gallerier i de øvrige tre armer.

I 1999 ble kirken utstyrt med nytt orgel bygd av Br. Torkildsen Orgelbyggeri AS. Det nye orgelet er teknisk og musikalsk inspirert av den klassiske norske orgelbygging, med særlig vekt på Claus Jensen. Kirkens vinduer har spisse «buer», prekestol og døpefont er i samme stil som bygget. Antall sitteplasser ble i utgangspunktet oppgitt til 600. Kirkebygget er preget av nygotikk og sveitserstil.

Kirken er vanligvis ikke åpen, men kan åpnes ved henvendelse til kontoret ved siden av kirken (ring på døra).

Alstahaug Kirke, Alstahaug kommune

Alstahaug kirke er en middelalderkirke av sten, på øya Alsten, sør for Sandnessjøen. Nordland. Kirka ble oppført på 1100- eller 1200-tallet, av lokal hogd kleberstein. Den er romansk med et rektangulært skip og smalere kor. Kirken med sine 270 plasser er fremdeles i vanlig bruk, og fremstår i dag som en enskipet langkirke med kor. Den ligger som del av Alstahaug-tunet, som også omfatter Petter Dass-museet.

Alstahaug prestegjeld var lenge det mektigste på Helgeland, og Alstahaug kirke er således en av de tre triangelkirkene i området, i tillegg til Herøy kirke og Dønnes kirke. Den store likhet disse imellom, inkludert denne løkkuppelen, sannsynliggjør at de ble bygd av samme entreprenør fra Bergen.

Altertavlen ble montert i 1636. Presten Petter Dass virket her fra 1689 og frem til sin død i 1707. Døpefatet ble gitt av ham i 1697. Sønnen Anders Dass etterfulgte ham. I perioden 1804-1828 var kirken den første domkirke for Nordlandene, anført av biskop Mathias Bonsak Krogh, som også regjerte som sokneprest i perioden 1805–1812.

Som del av en omfattende utvidelse og ombygging i 1863-1865 ble det bygd på et skip, og den gamle middelalderkirka er nå koret i denne kirka. Den vestre halvpart av skipet ble da revet. Kirken ble i 1935 på enkelte hold tilbakeført til opprinnelig utseende. Arkeologiske utgravninger i 1967 frembrakte over 400 gamle mynter. Kirken har vernestatus.

Tjøtta Kirke, Alstahaug kommune

Tjøtta kirke ligger i utkanten av Tjøttagodset, på øya Tjøtta i Alstahaug kommune. Den opprinnelige kirken ble antakeligvis bygd rundt år 1000, da den regjerende vikingehøvding Hårek fra Tjøtta lot seg døpe på gården i år 999. Kirken var da en privat kirke for Tjøttagodset, og hadde gravkammer for eierne. Den andre kirken, «middelalderkirken», var også i stein, men brant i 1811 og 1843 og ble da revet.

Den nåværende utgaven ble oppført i 1851 etter tegninger av arkitekt Christian Heinrich Grosch og er i naturstein, utformet som ei langkirke med plass til 310 personer. Den er utstyrt med sakristi og inngang som utbygg, og et tårn som delvis springer ut fra ene kortveggen, og vinduene er ellers spissbuet.

En byste av Øyvind Skaldespiller er oppført ved kirken.

På Tjøtta er det 2 kirkegårder, den som er nærmest kirka (plassert ved riksveien, ca. 200 m fra kirka) er Tjøtta nye kirkegård.

Tjøtta gamle kirkegård er plassert ca. 200 m fra den gamle prestegården på Tjøtta (ca 1 km fra kirka).

Sømna kirke, Sømna kommune

Sømna kirke er en langkirke fra 1876 i Vik i Sømna kommune i Nordland. Den tilhører Sømna sogn i Sør-Helgeland prosti. Byggverket er i tre og har 600 plasser. Arkitekt for kirken var Ole Olsen Scheistrøen.

Brønnøy kirke, Brønnøy kommune

Brønnøy kirke er en korskirke i nygotisk stil, bygget i naturstein og tre, innviet 1870. Den første kirken på samme sted skal være fra slutten av 1100-tallet. Korveggen og inngangspartiet har en kjerne fra middelalderen. Kirken ligger rett sør for Brønnøysund sentrum.

Den første kirken på stedet ble trolig reist i 1184 og kalt Bruneyar, senere nevnt i 1334 og i Aslak Bolts jordebok fra 1432. Brønnøy kirke har hatt brann to ganger etter lynnedslag: Første gang 17. oktober 1772, andre gang lille julaften 1866. Etter brannen i 1772 fikk den et tilbygg på nordsiden kalt Nykirken. I 1866 ble det store skader på deler av muren. Alt inventar gikk tapt ved brannen i 1866. Etter den siste brannen ble kirken modernisert basert på den tids byggeskikker. Den ble utvidet til korskirke ved tilføyelse av tverrarmen på 1800-tallet.

Kirken ble i 2008 åpnet for bruk igjen etter ti års restaurering.

Kirken har nå to orgler: det gamle Claus Jensen-orgelet fra 1879 i nordveggen og et nytt (2008), bygget i Danmark og plassert i sørveggen. Arkitekt er Håkon Mosling. Kirken har 450 plasser.

Kirken er åpen hver onsdag i Hurtigrutetiden, dvs. mellom kl. 16.00 – 17.00.

Velfjord Kirke, Brønnøy kommune

Velfjord kirke (Nøstvik kirke) ligger i Sørfjorden i Brønnøy kommune. Den er satt opp av laftet tømmer. Den sto ferdig i 1674, i kong Kristian den 5's regjeringstid. Biskop i Trondhjems Stift den gang var Erik Pontoppidan d.e.. Kirken har korsplan og 270 sitteplasser. Kirken har vernestatus. Den er blitt restaurert i 1886, 1932 og 1974. Arkitekt er Einar Ridderstrøm (1969-74)

På samme plass lå den tidligere kirke, 'Nøstvigens Korshus', som var en stavkirke. Beliggenheten var godt valgt med tanke på datidens viktigste transportmiddel: båten.

Vevelstad Kirke, Vevelstad kommune

Vevelstad kirke er en langkirke i laftet tømmer med bordkledning, med første byggetrinn fra 1796 i Vevelstad kommune, Nordland fylke. Den opprinnelige kirken var en gave til Soknet fra to av bygdas rike menn. Altertavle er fra 1796, og er utført av italieneren Joseph Pisani. Kirken ble påbygd både i høyde og lengde i 1871 og fikk da sitt nåværende utseende både innvendig og utvendig. Samtidig ble svært mye av det gamle inventaret solgt eller på annen måte forsvant. Det nye inventaret, benker, Tårnet og kirkeklokkene er fra 1871. Den gamle klokken henger i dag på en privat gård i Lofoten. Siste restaurering skjedde i 1981 hvor kirken gjennomgikk en omfattende restaurering hvor blant annet fargene innvendig ble brakt tilbake til slik man mener kirken sto frem etter påbygging i 1871.

Byggverket er i tømmer og kirken har 250 sitteplasser.

Dønnes kirke, Dønna kommune

Kirkebyggdatabasen Foto: Torild Granhaug

Dønnes kirke er en steinkirke fra første halvdel av 1200-tallet. Den ble opprinnelig bygd som kirke for storgården Dønnes. I 1866 ble kirken utvidet, den vestre enden av det gamle skipet ble revet, og et nytt og større skip ble føyd til. Samtidig fikk kirken et lavere tak. Et nytt tårn i tre ble bygd mot vest.

Kirkerommet er enskipet med lavere og smalere kor. Dagens kor er den østre delen av det opprinnelige kirkeskipet. Bakenfor dagens kor ligger middelalderkoret, på hver side av den opprinnelige korbuen er det trekløverformede nisjer til sidealtere der det står en Madonnafigur fra 1200-tallet og St. Laurentius fra 1300-1400-tallet. Over koret har det muligens vært et kapell. Vi finner også en gjenmurt åpning som kan ha vært en del av et lektorie. Under middelalderkoret er det en gravkrypt. Det er også bygd et mausoleum til middelalderkorets sørside (1600) for familiene Tønder og Coldevin. På galleriet i vest henger ni bilder av dydene malt av Barak Boghart på 1600-tallet.

Den store altertavlen med «Oppstandelsen» malt av Cristen Brun er fra 1670.

Kirken gjennomgikk fullstendig restaurering på 1960 og 70- tallet.

Taket ble reist opp til opprinnelig takvinkel. Det ble bygd nytt kuppelformet tårn oppå taket igjen og kirken fikk tilbake et middelalders uttrykk.

Hestad kirke, Dønna kommune

Hestad kirke er en langkirke fra 1912 i Dønna kommune og sogn i Nord-Helgeland prosti, Nordland fylke.

Byggverket er i tre og har 220 sitteplasser. Arkitekt for kirken var Victor Nordan.

Altartavla er i tre: "Jesus i samtale med den samaritanske kvinnen", laget av Ulving i 1912. Prekestolen er fra 1912 og laget av en av kirkearbeiderne. Døpefont, tre 1912. Kirkeklokke fra Nauen, 1912. El orgel, Soliva fra 1970. Alterduker og antependium er laget av Jensine Tørrisen.

Nordvik Kirke, Dønna kommune

Nordvik kirke er en kirke konstruert i en rektangulær form, fra 1871 i Dønna kommune, Nordland fylke. Byggverket er i tre og har 300 plasser. Arkitekt Niels Stockfleth Darre Eckhoff.

Altertavla "Tomme grav" er laget av A. Nilsskog i 1916. Døpefonten og prekestolen er av tre og fra 1871. Kirkeklokka er fra 1870 av B.V.G med inskripsjon: "Jeg kalder, jeg kalder i Herrens navn, søg frelse og fred i Jesu favn". Alterduk og antependium: av bla. Britt Aaker, 1971.

